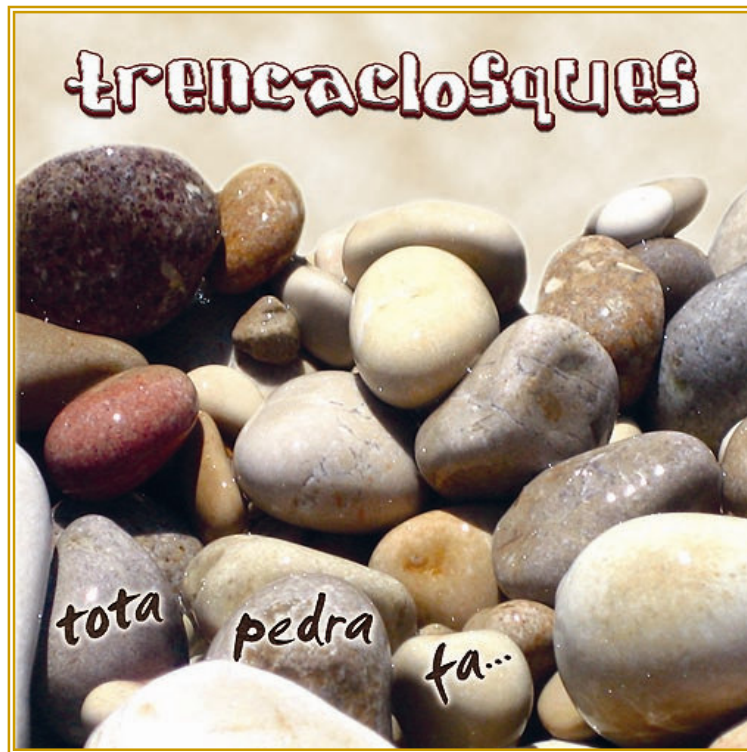


# Guia del Cd



per Rodamons Teatre / Trencaclosques

# Índex

## PRÒLEG

2-3 pàgs.

## 1. CONTES

- Conte dels vuit sols... 4-5 pàgs
- ...i el nuvolet 6 pàg.
- Conte de l'aneguet 7-8 pàgs.
- Conte del Caragol i la mateta de polioli 9-10-11 pàgs.

## 2. CANÇONS

- Romanç dels tres tambors 12-13 pàgs.
- Cançó de fil i cotó 14-15 pàgs.
- Qui és més gran? 16-17 pàgs.

## 3. DANSES

- Dansa de "las lavanderas" 18 pàg
- Cançó rodà 18 pàg
- Ai vist lo lop, lo renard, la lèbre 19 pàg

## 4. PARTITURES

20-24 pàgs.

## 5. GUIA OBERTA "L'urgent necessitat de l'art a l'escola"

- Proposta de treball per *Mara Socolovski* 26-29 pàgs.
- Les vostres propostes al nostre BLOG 30 pàg

**P**rimer de tot, un salut per als que esteu llegint això. Nosaltres com ja sabeu, ens dediquem a treballar amb la música tradicional, els contes i les cançons, i com que duem uns anys desenvolupant aquesta tasca en escoles, biblioteques i espais on es realitzen activitats familiars, hem observat diversos aspectes sobre els que hem reflexionat.

Amb aquesta guia volen fer una petita contribució a la labor educativa dels pares i els mestres. Oferim una ferramenta que mostra una forma diferent d'aprendre i que ajuda a que els xiquets elaboren els seus propis recursos i sàpien com utilitzar tot el seu potencial.

## LA GUIA OBERTA

**L**a nostra proposta és la construcció de la guia entre totes i tots els que estem interessats en l'educació. Volem que la vostra experiència siga la promotora de les activitats que ací es vagen arreplegant.

La primera en posar la seua pedra per alçar aquest treball amb contes, cançons i danses és *Mara Socolovski*, pedagoga i mestra d'infantil, resident a Alboraià...

El que trobem interessant ara és continuar aquesta guia i fer-la créixer amb les vostres propostes i experiències... Posem les pedres que fan aquesta paret...

## 01-CONTE dels VUIT SOLS 6'47"

(Trad. xinès-Arranjament: Trencaclosques)

Aquesta narració és de tradició xinesa; és un tipus de narració que intenta explicar fets que es poden observar a diari mitjançant la lògica popular (contes etiològics). En aquest cas, és gràcies al gall que el sol ix tots els dies.

Ara fa molt de temps que en la Terra no hi havia ni un, ni dos, ni tres, ni quatre, ni cinc, ni sis, ni set... hi havia vuit sols. Estos sols eren molt xicotets i s'entretenien jugant a allunyar-se i acostar-se cap a la Terra; si s'acostaven massa, feia un calor espantós. Feia tant de calor i les temperatures eren tan elevades que no es podia viure: les plantes s'assecaven, els animals patien i emmalaltien, i els hòmens ja no ho podien suportar més.

Un dia els hòmens es van reunir i van començar a pensar per trobar una solució; després de pensar i pensar, van prendre una decisió:  
-Buscarem un caçador de sols!

No obstant, pareix que no hi han caçadors de sols. Una altra vegada van pensar, van pensar i van pensar i a la fi, van optar per buscar un arquer: el millor del món.

El van trobar. L'arquer va posar un genoll en terra, va tensar el seu arc i va posar una fletxa; es va concentrar i va apuntar cap a on es trobaven els sols. Amb la primera fletxa...Fiu!, va caçar el primer sol. Amb la segona fletxa...Fiu!, va caçar el segon sol... Una tercera fletxa per al tercer sol, una quarta per al quart, una quinta per al quint, una sexta per a sext, i amb la setèma fletxa... Fiu!, el caçador no sols va caçar el setè sol; l'octau es va espantar i ràpidament es va amagar.



Va ser pitjor el remei que la malaltia: ara no hi havia cap sol i en compte de fer calor, feia un fred que ho gelava tot.

Els hòmens es van tornar a reunir per buscar una solució però no van arribar enlloc. Una dona es va acostar als hòmens i els va dir que, tal vegada, el sol ara tenia por d'aparèixer per allà, per si el caçaven també. Era necessari donar confiança al sol. Després del fracàs dels hòmens, els animals van decidir intentar-ho.

El primer animal que ho va intentar va ser una vaca... Muuuuuu!!!! La vaca es va passar tota la nit mugint però el sol no li va fer cas, no va aparèixer.

El segon animal que ho va intentar va ser un mussol... Uhhh Uhhh!!!! El mussol va ulular durant tota la nit però el sol no va aparèixer; més prompte va aparèixer la lluna, que no està gens mal, però era el sol a qui necessitaven.

L'últim animal que ho va intentar va ser un gall... Kikirikí!!!!

El gall va cridar tan fort que la cresta se li va posar de color roig,( i és per això que els galls tenen la cresta de color roig). Després d'estar tota la nit cridant, per fi, allà a la llunyania va començar a clarejar el dia.

Era el sol que poc a poc anava apareixent...

Ara ja sabeu que si el sol està en el cel és gràcies a aquell gall. Encara hui, els galls continuen donant confiança al sol perquè isca tots els dies...

I conte contat, conte acabat...



## 02-...I EL NUVOLET 4'03"

(Autor desconegut-Música: Trencaclosques)

Aquesta és una narració actual però desconeixem l'autor (si algú ho sap, ens agradaria saber-ho). Malgrat això té la mateixa estructura que el conte anterior: dona una explicació de per què els núvols arribaren a l'Àfrica o per què s'utilitza un instrument com la Kalimba. Aquesta és una versió de Vicent a la que hem incorporat algunes músiques de creació pròpia.

Hi havia una vegada un núvol; què dic un núvol!, era més prompte una cua de núvol; què va! Ni tan sols això! ... Era una cueta de núvol que només tenia una gota d'aigua. La cueta de núvol, encara que només tenia una gota d'aigua, volia ploure i per això s'acostava on estaven els núvols grans i els deia:

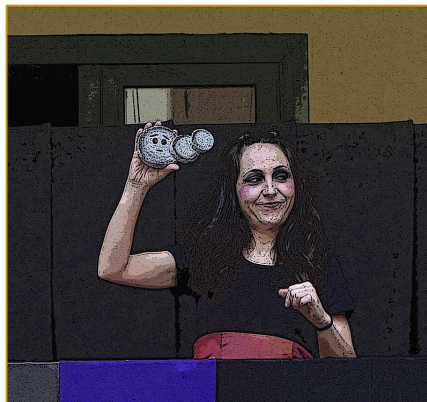
-Eh! Jo també vull ploure!

I els núvols més grans li recriminaven:

-Aparta xicoteta, aparta!... tu no tens més que una gota, ha, ha, ha!...

-Però jo vull ploure!...

-Aparta't d'una vegada!... com plouràs amb només una gota d'aigua?!



I tant li van dir que s'apartara, que es va apartar; tant es va apartar que va arribar a l'Àfrica.

La cueta de núvol ara no tenia cap competència; allí podia ploure tot el que volguera, o més prompte, el que podia, una goteta. Es va concentrar i va fer un gran esforç... però no va ploure, no podia.

Ho va intentar una segona vegada, i res, seguia sense ploure. I com que no hi han dos sense tres, ho va tornar a intentar i esta vegada va aconseguir ploure una gota d'aigua: l'única gota que tenia. Va caure des de tant alt que quan va arribar a la terra, va entropessar en una pedra i va fer un gran soroll... Clink! Aquell soroll va fer despertar totes les llavors que estaven dormint davall de la terra, i es van dir les unes a les altres:

-Ehhhh!! Anem a germinar que pareix que ha plogut!

I així va ser com tot allò que estava sec, va començar a reverdir. Els núvols grans des de lluny van veure aquella taca de color verd i es van dir:

-Anem-nos a l'Àfrica que allà pareix que es pot ploure...!

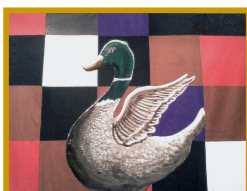
D'esta manera, gràcies a la cueta de núvol, van arribar a l'Àfrica els grans núvols i les grans pluges. En record d'aquell dia es va construir un instrument musical anomenat kalimba que diuen, servix per cridar a la pluja. Però en realitat, el que fa la kalimba és despertar les llavors per que germinen; el verd de les plantes és el que crida a la pluja... I conte contat, conte acabat...



### 03-CONTE DE L'ANEGUET 6'50"

(Tradicional.-Música: Trencaclosques)

En origen, esta narració es coneix amb el nom de "L'aneguet savi" i pertany a les contalles folklòriques de la tradició oral de Palència. Les músiques que acompanyen la narració són de creació pròpia.



Diuen i conten que hi havia un llac on vivien una família d'ànecs: el pare, la mare i dos fills. Allà, en aquell llac eren ben feliços... però va arribar un dia en què l'aneguet més xicotet s'avorria. Ell estava bé però s'avorria; tots els dies eren més o menys iguals i començava a pensar que no estaria gens mal viure unes quantes aventures. Com que s'avorria, un dia va decidir anar-se'n pel món; va buscar els seus pares i els va dir:

-Pares, jo me'n vaig;me'n vaig pel món...  
Els pares no li van posar cap entrebanc.

-Però que me'n vaig de veritat, no és cap broma...  
Sí, tenia tota l'aprovació dels seus progenitors, així que l'aneguet va deixar el seu llac i va començar el seu viatge pel món.

Després d'una llarga estona de caminar, l'aneguet es va assentar davall d'un arbre per a descansar un poc i netejar-se les plomes; ell era un aneguet molt endreçat. Mentre s'arreglava, passava per allí un gos que li va preguntar:

-Eh ànec! Tu que fas per ací?

-Doncs, no sé... estic cercant aventures...

-Ah sí? llavors la primera aventura que trobaràs és que em serviràs a mi per a esmorzar...!

L'aneguet quan va escoltar allò va començar a córrer; l'aneguet corria però el gos corria més que ell, i quan estava a punt d'agafar-lo amb els seus dents esmolats, l'aneguet va recordar que ell sabia volar. Va estendre les ales i la seua carrera li va servir per a enlairar-se. Volava i volava mentre el gos el mirava des de terra on s'havia quedat amb un pam de nas...

-La veritat és que córrer, córrer no córrec molt però volant... volant sóc el rei!



Volant, volant va arribar a una la muntanya i allà va veure un niu que li va paréixer un bon lloc per descansar. I en això estava, quan es va acostar al niu l'ama: un àguila. L'àguila li va preguntar a l'aneguet el que feia allí:

-No sé, vaig pel món cercant aventures...

-Ah sí? llavors la primera aventura que trobaràs és que em serviràs per esmorzar...!

L'aneguet va començar a volar però per més que agitava les seues ales, l'àguila era més ràpida; ja estava a punt d'agafar-lo amb les seues grandioses potes, quan l'aneguet va recordar que també sabia nadar, així que es va llançar de cap a l'aigua... L'àguila es va quedar amb dos pams de nassos...

L'aneguet es va posar a nadar. Ja més tranquil, cap avant, cap arrere, estil palometa... es feia el mort mentres pensava: "Home volar, volar no ho faig molt malament però nadant sóc el rei". En este pensament estava quan se li va acostar un tauró:

-Què fas per ací aneguet?

-Doncs vaig pel món cercant aventures...

-Ahhhha! La primera aventura que trobaràs és que em serviràs per esmorzar...!

En escoltar estes paraules, l'aneguet va fugir nadant el més ràpid que podia però pareix que el tauró li guanyava de totes totes. Ja li mossegava les plometes de la cua quan l'aneguet va recordar que ell podia córrer. Va donar un bot i es va plantar en terra on el tauró ja no el podia agafar, i va ser així que el tauró es va quedar amb tres pams de nassos.

Ara l'aneguet pensava: "La veritat és que ni corrent, ni nadant, ni volant sóc molt bo. On jo sí que era el rei era en el meu llac...". I este pensament va ser el que el va guiar de tornada a sa casa.

Quan va arribar al llac tot el món es va alegrar de tornar a veure'l, sobretot la seua família. Bo, va haver-hi un animal que el va tractar amb un poc d'indiferència: un burro. Este li va dir:

-Ui! per a tindre que tornar, te n'has anat...?!

L'aneguet avergonyit va baixar el seu cap però sa mare de seguida li va alçar el mentó per dir-li mentre el mirava tendrament als ulls:



-Fill meu, no et poses trist; si no te n'hagueres anat, mai hauries sabut tot el que ara saps....

I conte contant, conte acabat...

## 04-CONTE DEL CARAGOL Y LA MATETA DE POLIOL 13'17"

(Tradicional.-Arranjaments: Trencaclosques)

Este conté és tradicional i està estès en gran part del territori amb diverses versions; esta la vam escoltar de boca d'un veí de Carcaixent. Es un conte acumulatiu, i este joc encoratja els xiquets a treballar amb la memòria. Les músiques i cançons que acompanyen cada animal estan inspirades en peces tradicionals i de creació pròpia.

Hi havia una vegada un caragol que viatjava sol pel món xino-xano, xino-xano...caminava i caminava. Caminava i mirava al cel, i es va adonar que el sol eixia per un lloc i s'amagava per un altre. L'endemà tornava a succeir el mateix, i l'endemà també, i al següent. Ah! Però és que després del sol, quan este s'amagava, apareixia la lluna. El sol apareixia per un lloc, s'amagava per un altre i llavors apareixia la lluna; això tots els dies. Amb tot això, el caragol va pensar:

-Això és que hi ha un forat per on ix el sol i un altre forat per on s'amaga...Doncs jo seré qui descobrisca el forat pel qual ix el sol...

I el caragol caminava. Caminava i cantava la seua cançoneta:

♪ *Caragol, caragol, treu les banyes al sol  
que de nit i de dia tot el sol es ponía;  
anirem a França, comprarem una pansa  
anirem a Castelló, comprarem un margalló.* ♪



Mentres el caragol caminava, de sobte, li va entrar un dolor de panxa terrible però prompte va recordar un remei casolà que li havia ensenyat la seua iaia” per al dolor de panxa és un bon remei una infusió de poliol”. Just com caminava per la muntanya hi havia gran quantitat d'herbes, i entre elles, el caragol va trobar una mata de poliol. El caragol va començar a estirar de la mata. Va estirar, va estirar i va estirar... però la mata no va arrancar.

El caragol va mirar al seu voltant i no molt lluny d'allí va veure un escarbat que s'acostava on ell estava. Això sí, l'escarbat venia cantant la seua cançó:

♪ *L'escarbat malcarat  
com s'amaga, com s'amaga.  
L'escarbat malcarat  
com s'amaga al seu forat.* ♪



-Eh! Què estàs fent caragol?

- Acíestic intentant arrancar esta mata de poliòl per a fer-me una infusió però no puc...
- Bo, no et preocupes que jo t'ajudaré.

L'escarabat es va agafar del caragol i els dos van començar a estirar. Van estirar, van estirar i van estirar però la mata no van arrancar.

Què podien fer? Casualitat de casualitats! Prop d'allí hi havia una bassa on vivia una granota que al veure l'escarabat i el caragol, es va acostar al lloc on estaven. La granota botava i mentrestant, cantava la seua cançó:

♪ *Quan les granotes fan festa major  
dansen al só de la seua cançó.* ♪



- Hola, què esteu fent?
- Estic ajudant al caragol a arrancar la mata de poliòl però entre els dos no podem- va dir l'escarabat.
- No passa res, jo vos ajudaré.

Així que la granota es va agarrar de l'escarabat i els tres es van posar a estirar. Van estirar, van estirar i van estirar però la mata no van arrancar.

Estaven començant a desesperar-se quan va encertar a passar per allí un gall, que per cert, cantava la seua cançó:

♪ *Cada dia de matí, canta el gall Kikirikí  
ki-kirikí ki-kirikí,  
canta el gall Kikirikí.* ♪



- Què passa ací?
- Jo estic ajudant a l'escarabat que al mateix temps està ajudant al caragol a arrancar esta mata de poliòl però entre els tres no podem.
- Tranquils companys, jo vos vaig ajudar.

Sense dubtar-ho un segon, el gall es va agarrar de la granota i els quatre junts van començar a estirar. Van estirar, van estirar i van estirar però la mata no van arrancar.

Molt prop d'allí hi havia un pi i en les seues branques hi havia una esquiol que havia vist tot el que succeïa. Molt alegrement va abaixar del pi l'esquiol, cantant la seua cançó:

♪ *Tres, sis, nou, tira-li la cua, tira-li la cua,  
tres, sis, nou, tira-li la cua al esquiol.* ♪

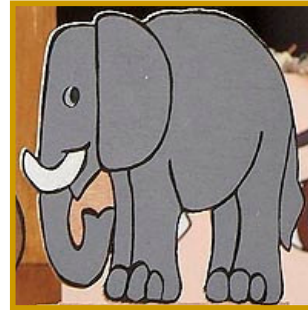


-Ja he vist que entre els quatre no podeu arrancar la mata així que he baixat per a ajudar-vos...

L'esquirol es va agafar del gall i els cinc van començar a estirar. Van estirar, van estirar i van estirar però la mata no van arrancar.

Llavors la terra de sobte va començar a tremolar... Era un elefant que venia cantant:

♪ *Sóc un gran animal  
sóc un animal gran  
tinc la cua darrere i la cua  
davant.* ♪



-Què feu?

-Estic ajudant al gall que ajuda a la granota que ajuda a l'escarabat que ajuda al caragol a arrancar esta mata de poliòl però no podem.

-Vinga, vos vaig a ajudar.

I els sis van estirar, van estirar i van estirar... i finalment la mata van arrancar!

Ara sí, el caragol es va poder preparar la infusió i en un tres i no res, se li havia passat el dolor de panxa sense tindre que anar al metge.

Tots els animals es van despedir no sense abans citar-se per organitzar un festival on cada animal podria interpretar les seues cançons. El caragol va agrair als animals tota l'ajuda que li havien prestat i va continuar el seu camí a la recerca del forat per on eixia el sol. Això sí, li acompanyava la seua cançó.

♪ *Caragol, caragol, treu les banyes al sol  
que de nit i de dia tot el sol es ponía;  
anirem a França, comprarem una pansa  
anirem a Castelló,  
comprarem un margalló.*  
♪

En esta història ha eixit un gat? Doncs aquesta història s'acabat.



## 05- ROMANÇ DELS TRES TAMBORS

4'24" (Música trad.valenciana-  
Arranjaments: Trencaclosques)

**Els tres tambors** és una cançó tradicional catalana d'origen incert i molt popular i estesa en aquesta comunitat. Segons les investigacions del pedagog i historiador Oriol Martorell, potser l'origen siga provençal. La lletra explica, irònicament, la història amorosa entre el més xicotet dels tamboriners i la filla del rei. Esta vella cançó, que es cantava sobretot a Bretanya, és molt alegre. La tornada imita bé el so i el ritme del tambor. Un jove home demana la mà de la filla del rei, però es tira arrere quan s'adona que únicament se li concedix perquè és ric. En certes versions s'anomena al rei d'Anglaterra i la reina d'Hongria, el que fa pensar que esta cançó va poder ser cantada després de la batalla de Fontenoy en 1742. Maria-Teresa d'Àustria s'havia fet en efecte reina d'Hongria al setembre de 1741.

La nostra versió és de Benaguassil (comarca d'El Camp de Túria, província de València), d'Anna Calabuig (19a.).

Arreplegada per Anabel Pérez i Betlem Balaguer, maig del 2002, per a la col·lecció d'Amparo Rico.



### Lletra de la cançó

Els tres tambors venien de la guerra  
i el més menut mirava les finestres  
rataplán patapatán,  
mirava les finestres.

Dalt d'un balcó hi havia una donzella (bis)  
rataplán patapatán,  
hi havia una donzella.

Del meu amor vos en sereu la reina.  
Gentil tambor digues-li-ho a mon pare  
rataplán patapatán,  
digues-li a mon pare.

Rei i senyor doneu-me la donzella.  
Pobre tambor, tu tens molt poca hissenda  
rataplán patapatán,  
tu tens molt poca hisenda.

Tinc tres vaixells que tornen de la guerra  
i sóc el fill d'un comte d'Anglaterra  
rataplán patapatán,  
d'un comte d'Anglaterra.

Amic tambor jo et done a la donzella,  
amic tambor jo et done a la donzella  
rataplán patapatán,  
jo et done a la donzella.

Gràcies senyor, gardeu-vos la donzella  
que al meu país n'hi han de millors que ella  
rataplán patapatán,  
n'hi han de millors que ella.

Lalalará, lalalará...



# Romanç dels tres tambors



*“Senyor doneu-me la doncella.  
Pobre tambor, tu tens molt poca  
hissenda rataplán patapatán...”*

## 06-CANÇÓ DE FIL I COTÓ

4'24"(Música, lletra i arranjaments:  
Trencaclosques)

Aquesta és una cançó creada per nosaltres per que ens servira com a presentació del grup en les actuacions; en ella es presenta a Laura amb el seu instrument, viola de roda, a Teresa amb una cançoneta i a Eva amb el ritme del caixaò. Vicent participa en tota la cançó amb flauta, tarota i alguns detallets. La tornada és senzilla per que els xiquets puguem cantar-la amb facilitat.

### Lletra de la cançó

Farem una cançó  
feta de fil i cotó  
per a que la balles,(bis)  
farem una cançó per a que la balle tot el món.

Farem una cançó  
feta de fil i cotó  
per a que la toques,(bis)  
farem una cançó per a que la toque tot el món...Laura



Farem una cançó  
feta de fil i cotó  
per a que la balles,(bis)  
farem una cançó  
per a que la balle  
tot el món.

Farem una cançó  
feta de fil i cotó  
per a que la cantes,(bis)  
farem una cançó  
per a que la cante tot el  
món...Teresa

“Unes paraules diré, (bis)  
per aquells que esteu presents, (bis)  
si voleu  
participar,  
(bis)  
farem  
palmes amb  
les mans.  
(bis)  
Tot de besos  
vull plenar,  
tot de risas  
per llançar  
i lo bo del  
teu mirar  
per detindre  
el món, si  
cal.



Unes  
paraules diré, (bis)  
per aquells que esteu presents, (bis)  
i segur esteu pensant, (bis)  
que açò és fer el papagall. (bis)

Tot de besos vull plenar  
tot de risas per llançar,  
i lo bo del teu mirar  
per detindre el món, si cal.”

Farem una cançó  
feta de fil i cotó  
per a que la balles,(bis)  
farem una cançó per a que la balle tot el  
món.

Farem una cançó  
feta de fil i cotó  
per a que la toques, (bis)  
farem una cançó per a que la toque tot el  
món...Eva

Farem una cançó... (bis)  
Farem una cançó  
feta de fil i cotó  
per a que s'acabe, (bis)...  
Farem una cançó i per a que s'acabe farem  
pom!!!!!!!!!!



# Cançó de fil i cotó



*“...farem una cançó i per a que s’acabe  
farem pom, pom, póm, pom, pooommm...”*

## 07-QUI ÉS MÉS GRAN? 3'02"

( Música: tradicional francesa-Lletra:  
Teresa J. Sánchez- Arranjament:  
Trencaclosques.)

Aquesta és una cançó en la que es combinen la música tradicional francesa i la lletra basada en una narració esquimal. En les actuacions en directe i per a fer-la visual per als xiquets més xicotets es representa amb unes caixes de diferents grandàries que ixen unes d'altres (com les nines russes). Tots els personatges es consideren el més gran... Finalment, per a nosaltres el més gran és el cap en què tot cap...

### Lletra de la cançó

Passejava pel cel  
la lluna platejada,  
passejava pel cel  
cridant al món sencer.

Que jo sóc la més gran,  
més encara que el sol;  
que jo sóc la més gran,  
més encara que el mar.

Qui és més gran?  
la la la rá la la la  
Qui és més gran?  
la la la rá la la lá

L'escoltava el llac:  
apropa't vanitosa.  
L'escoltava el llac:  
apropa't i voràs.

La lluna es va inclinar  
va veure el seu reflexe;  
la lluna es va inclinar,  
va veure's dins el llac.

Qui és més gran?  
la la la rá la la la  
Qui és més gran?  
la la la rá la la lá



Discutien tots dos  
i al ratolí desperten;  
discutien tots dos  
i ell va dir llavors.

L'ull meu és el més gran,  
dins d'ell està la lluna;  
l'ull meu és el més gran,  
també s'hi troba el llac.

Qui és més gran?  
la la la rá la la la  
Qui és més gran?  
la la la rá la la lá

Va passar un mussol  
que al ratolí sentia;  
va passar un mussol  
que se'l menjà de cop.

Aquest mussol cridà :  
tinc l'estomac ben gran  
Aquest mussol cridà :  
doncs mira el que he sopat...

Qui és més gran?  
la la la rá la la la  
Qui és més gran?  
la la la rá la la lá

El ratolí i l'ull  
el llac i la lluna  
la lluna, l'ull i el llac,  
i el ratolí cris-cras.

I què pot ser més gran,  
cap de tot i tot cap?  
I què pot ser més gran?  
Segur que ho tens al cap.

Qui és més gran?(bis)

# Qui és més gran?



*“...ratolí i l’ull  
el llac i la lluna  
la lluna, l’ ull i el llac  
i el ratolí cris-cras...”*

## 08- DANSA DE "LAS LAVANDERAS" 3'15" (Datada al s.XV-Arranjaments: Trencaclosques)

**Thoinot Arbeau** (Dijon, 1519 – 1595) és l'anagrama amb què es coneix *Jehan Tabourot*, sacerdot catòlic, canonge de Langres, recordat pel seu manual de danses *Orchesographie*.

Este manuscrit va ser publicat per primera vegada en 1588 i reimprès en 1589 i 1596. Conté instruccions detallades per a nombrosos estils de dansa com branle, gallarda i pavana.

## 09-CANÇÓ RODÀ 3'08 (Música, lletra i arranjaments: Trencaclosques)

Aquesta és una dansa de creació pròpia en la que es facilita l'eixida al ball de tots els participants; té un desenvolupament semblant a alguns balls de rogle europeus. Els participants es disposen en cercle. Quan sona la música tots donen palmes i un/una ix al cercle i gira fins que arriba el moment de convidar a algú; quan torna a començar la melodia s'incorpora el convidat; ara seran dues persones convidant al ball... Així fins que tot el món ixca a ballar. Es finalitza amb una llarga serp que tot el món haurà de seguir.

### Lletra de la cançó

Anem a ballar la dansa,  
la dansa del convidats;  
la mà oferim amb gràcia  
per fer a tothom ballar...

Un peu per ací,  
un peu per allà  
i una volta faràs.  
Un peu per ací  
un peu per allà,  
la volta i a ballar.

(bis) anem a ballar la dansa...

## 10- AI VIST LO LOP, LO RENARD, LA LÈBRE 3'30

(Cançó occitana feta dansa-Arranjaments: Trencaclosques)

Aquesta és una cançó tradicional occitana (esta zona es correspon amb el sud de França, nord d'Itàlia i nord de Catalunya) arreplegada per Mont-Jòia (versió de J. M. Carlotti).  
Històricament les autoritats han tractat de portar als que ells consideraven heretges, a la més absoluta de les misèries, a manifestar-se en els carrers. Podríem dir que aquesta és una expressió de la ràbia continguda pels llauradors. El llop, el rabosot i la llebre representen els tres estaments de poder: exèrcit, església i govern.

### Lletra de la cançó

Ai vist lo lop, lo rainard, la lèbre  
ai vist lo lop, lo rainard dançar

Totei tres fasián lo torn de l'aubre,  
ai vist lo lop, lo rainard, la lèbre.  
Totei tres fasián lo torn de l'aubre,  
fasián lo torn dau boisson folhat

Aquí triman tota l'annada  
per seganhar quau queisòus.  
renque dins una mesada  
ai vist lo lop, lo rainard, la lèbre.  
Nos i fotèm tot per cuol,  
ai vist la lèbre, lo rainard, lo lop

## CARAGOL

popular morella



Cara-gol,cara-gol,treu les banyes al sol,quede nit i de dia totel solespo-ni-a; a ni



rem a Fraçaopra-rem u-na pan-ça, a-ni-rem aCaste-lló com-pa - rem un mar-ga lló.

## ESCARBAT

Trencaclosques



L'es-car - bat mal-ca - rat com s'a - ma - ga com s'a - ma - ga l'es-car - bat mal-ca-



rat com s'a - ma - ga.al seu fo - rat.

## GRANOTES

Popular.



Quan les gra-no - tes fan fes - ta ma-jor dan - sen al só de la se - ua can-çó.

## Gall.

Popular



Ca-da di-a de ma-tí can-ta,el gall ki-ki-ri-ki ki-ki-ri-ki ki-ki-ri-ki can-ta,el gall ki-ki-ri-ki

## ESQUIROL

Popular.



Tres sis nou, tí-ra li la cu-a tí-ra-li la cu - a tres, sisnou, tí-ra-li la cu-a.a l'es-qui-rol.

## Elefant

Popular.



Sóc un gran a-ni-mal, sóc un a-nimal gran,tinc la cu-a dar-re-re i la cu-a da-vant.



## Els tres tambors.

Romanç tradicional valencià.

Musical notation for 'Els tres tambors' in G major, 2/4 time. The melody is written on a single staff. It begins with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The piece is marked with a '1' at the beginning and a '13' at the end, indicating its length. The melody consists of eighth and quarter notes, with some rests.

## Cançó de fil i cotó

Música i lletra: Trecaclosques

Musical notation for 'Cançó de fil i cotó' in G major, 2/4 time. The melody is written on a single staff. It begins with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The piece is marked with a '4' at the beginning and a '7' at the end, indicating its length. The melody consists of eighth and quarter notes, with some rests. The lyrics are written below the staff.

Fa - re u-na can - çó fe ta de fil i co - tó per a que la  
ba-lles per a que la ba-lles, fa - rem u-na can - çó per a que la ba - lle tot el món. —

## QUI ÉS MÉS GRAN.

Música: Tradicional francesa  
Lletra: Trecaclosques

Musical notation for 'Qui és més gran.' in G major, 2/4 time. The melody is written on a single staff. It begins with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The piece is marked with a '5' at the beginning and a '9' at the end, indicating its length. The melody consists of eighth and quarter notes, with some rests. The lyrics are written below the staff.

Pas-se-ja-va pel cèl la llu-na pla-te-ja-da pas-se-ja-va pel cèl cri-dant al món sencer.  
Qué jo soc la més gran més en-ca-ra que el sol - qué jo sóc la més gran més en-ca-ra que el mar.  
Qui és més gran la - la-la-rà - la - la - la qui és més gran la - la-la-rà - la la...>...

## Bradle de las lavanderas

Dansa s.XV

Musical score for 'Bradle de las lavanderas' in G minor, 3/4 time. The score consists of five staves of music, numbered 1 through 5. The melody is written in treble clef. The first staff begins with a treble clef, a key signature of two flats (B-flat and E-flat), and a common time signature (C). The music is a simple, rhythmic dance tune.

## Cançó Rodà.

Lletra i música: TRENACLOSQUES

Musical score for 'Cançó Rodà' in G minor, 3/4 time. The score consists of three staves of music, numbered 4 through 7. The melody is written in treble clef. The lyrics are in Catalan. The music is a simple, rhythmic dance tune.

À - nem a ba-llar la dan-sa, la dan-sa dels con-vi-dats, la  
mà o-fe-rim amb grà-cia per fer a to-thom ba-llar. Un peu per a-çí, un peu per a-llà i.u-  
na vol-ta fa-ràs, un peu per a-çí un peu per a-llà la vol-ta i.a ba-llar.

## Ai vist lo lop, lo rainard, la lèbre.

Occitana



Ai vist lo lop, lo rai-nard, — la lè - bre, Ai vist lo lop, lo rainard dan - çar



To - tei tres fa-sián lo tom de lè - bre, Ai vist lo lop, lo rai-nard, la lè - bre,



To - tei tres fa-sián lo torn de l'au - bre Fa - sián lo tom dau bois-son fol - hat.



A-quí tri-man to-ta — l'an-na - da Per se - gan-har-quau-quei sòus Ren que dins-u-na me-sa-da



Ai vist lo lop, lo rai-nard, la lè-bre, Nos i fo-tém tot pel cuol Ai vist la lè-bre, lo rai-nard, lo lop.

Rodamóns teatre  
www.trencaclosques.info

### PROPOSTA DE TREBALL PER *Mara Socolovski*

*“Este enseñante propone a sus alumnos, poniendo de relieve lo vivo de cada palabra, ese lugar reconocido como el punto de partida de cualquier posibilidad. Va a buscar en cada uno el lugar donde se encuentra para conducirlo más allá, a elaborar un saber que ya estaba ahí en espera de ser puesto en movimiento.” Danièle Lacadée-Labro.\**

Cuando los Trencaclosques me des-cubrieron su trabajo, en primer lugar, me dejé encantar y envolver por la magia de su “decir”. Luego, me encontré a mí misma, como maestra, frente a nuevas propuestas para usar viejos recursos que a veces son relegados al baúl de los recuerdos... y otras, son utilizados “casi automáticamente” ... Hoy, la televisión, las videoconsolas, las pizarras digitales y otras tecnologías, se presentan como más contemporáneos y pareciera que “aquella vieja historia que contaba el abuelo, después de comer, a la sombra de un ciruelo” ya no atrapa y atraviesa a nuestros niños, como lo hacía antaño.

Sin embargo, todo ello, me llevó a repensar “el por qué” del cuento, la danza y la canción como recursos en la escuela, y volver a “elegirlos”, pero ahora, desde otro lugar. Redescubrir la magia que encierran y plantearme la posibilidad de usarlos priorizando a los niños sobre el “objetivo curricular”, me permite hoy caminar nuevos senderos junto al grupo, “aprendiendo” junto a ellos.

Así como el disco es una primera “propuesta” para animaros a utilizar este tipo de herramientas, este dossier pretende ser un punto de partida para volver a pensar en la clase, en los recursos y en nuestras posibilidades en el aula. A continuación quisiera compartir con vosotros, algunos pensamientos, que fundamentan el uso del arte como elemento pedagógico y algunas ideas prácticas para la utilización del disco.

\* Lacadée-Labro, D. (2007). ¿Ha dicho Usted “exótico?”, *Revista Terre Du Cien*, N° 21, Francia.



## *Los Cuentos, entre lo sentido y el sentido*

Desde todos los tiempos, los cuentos y otras modalidades de la narración popular han estado al servicio del hombre para ayudarlo a racionalizar su “angustia” ante la pregunta por “su verdad” y lo desconocido, y como un medio indiscutible para transmitir los pilares de cada cultura.

Si como sujetos, nos permitimos rescatarnos como partícipes de una Conciencia Arquetípica o de un Lenguaje que trascendiendo los tiempos nos conecta con el pasado y nos proyecta hacia el futuro, podremos entender cómo las narraciones nos permiten transmitir “nuestra visión de la esencia de las cosas”, más allá de los contextos históricos temporales. Por ello, al recorrer el mundo y las diversas culturas, podemos encontrar con relatos que comparten las mismas problemáticas ancestrales, a pesar de pertenecer a culturas diferentes. Esas cuestiones que se condensan en un cuento tradicional, en una narración folklórica, están relacionadas con lo más íntimo del hombre y su búsqueda permanente de la “verdad” y el “conocimiento”. Son, de alguna forma, una representación metafórica de distintas maneras de “concebirse a sí mismo, y aprehender las cosas”.

Y para ello el hombre hace uso de una herramienta privilegiada que sólo él dispone: el Lenguaje. Un lenguaje en el que habita, que lo precede, que lo estructura y que le permite encontrar su identidad a través del encuentro con los Otros, que le da sentido a su existencia y a todo aquello que lo rodea. Una forma que tiene el sujeto de “recortar-se” y “recortar” el mundo para “darle sentido”.

Por todo ello, la palabra es, sin duda, un recurso indispensable en el aula. Es una oportunidad que tenemos los maestros, de “enseñarle”, de mostrarle, de acercarle al niño, un elemento que le permita “entender” lo que le pasa, procesarlo y “sentir-lo”.

Vemos entonces, cómo, la estructura sencilla de un cuento, permite al niño encontrar diversos significantes y enlazar sus emociones en un discurso compartido, así como identificarse con distintos personajes, que le permiten tramitar, de forma simbólica, sus deseos y sentimientos. Es también para él, una manera de compartir con sus pares y

con los adultos, aquello que le pasa, que lo atraviesa.

Por todo esto, creo que tanto los cuentos del disco, como cualquier otro que cada uno tenga en su “mochila de recursos”, es una excelente herramienta didáctica para trabajar todos los aspectos del lenguaje en los niños, ampliando su vocabulario, apoyando su expresión oral y estimulando su imaginación.

*Pero sobre todo, es una oportunidad que nosotros, como educadores, podemos usar para la tarea más importante, y al mismo tiempo más difícil que se nos presenta: ayudar a los niños a encontrar “el sentido” de sus vidas en el mundo. Un sentido que trascienda la existencia centrada en sí mismo y pueda convertirse en un “existir con los Otros, como alguien particular”.*

Y por último, quería mencionar algunas de las posibilidades que nos ofrece el tener cuentos ya grabados. Una de ellas es que como docentes, encontremos un “lugar distinto” dentro de la dinámica de la clase, para compartir las narraciones con nuestro grupo.

Ello nos posibilitará ceder al relato ese lugar “protagonista” y a nosotros, situarnos como un oyente más, “junto” a los niños. De esta forma, compartiremos con cada uno de ellos esta experiencia, lo que nos permitía observar la clase y a cada uno en particular, así como “acercarnos” a los niños para construir una relación diferente. Otra posibilidad, ya en el ámbito personal, es que invitar a los “Rodamons” a nuestra aula, a través de la magia del CD, nos hará sentirnos más acompañados en esta tarea, a veces un tanto solitaria, que es ser “artesano de la vida”



## Las Danzas, una posibilidad para volar



La danza es un recurso que pocos maestros valoran y rescatan del olvido. Muchos docentes de música, gimnasia o tutores, creen que son “los otros”, quienes

“trabajan” con ese elemento, ya que “ellos” están encargados de transmitir la importancia de cantar o tocar un instrumento, el valor del deporte o de determinados conocimientos. Además, la danza es una actividad que no suele ser propuesta por los libros de texto.

Pero si nos detenemos un momento a pensar en nuestro quehacer como educadores, rescataremos la danza como una potente herramienta que nos permite acompañar al niño en el encuentro consigo mismo como una unidad física y psíquica. Es la danza lo que nos permite estimular el reconocimiento de sí mismo a través de su cuerpo, el desarrollo de capacidades como la coordinación, la expresión corporal, la psicomotricidad en general, etc. y potenciar procesos mentales como la percepción, atención, la concentración y la memoria entre otras. Estas son algunas de las razones que nos llevan a pensar en ella como elemento pedagógico de suma importancia.

Muchas veces en la escuela, nos encontramos con niños “pegados a las pantallas” que se convierten en “hiper-activos” al llegar al colegio. Si lo pensamos detenidamente, la tecnología “atrapa sus sentidos”, los sumerge en “una historia”, les otorga “protagonismo” y les da “sentido” a su momento particular. Todo ello es lo mismo que pretendemos hacer en la escuela, la pregunta es cómo.

Al definir la danza como un **“proceso artístico y creativo que atraviesa el cuerpo del sujeto y se encuentra ligado profundamente a la dimensión emocional**

**del ser”**<sup>1</sup>, podremos utilizarla como un dispositivo que ayude al niño a “encausar” esa energía que lo desborda, convirtiéndola en una acción simbólica, que le da “forma” a su deseo, conectándolo con sus emociones y su voluntad. Todo esto es posible, dentro de un “entorno compartido”, “interactivo”, sumergiendo al niño dentro de “una historia”, dándole “sentido” a lo sentido y donde el encuentro con los Otros, le permite entrar en contacto con sus pares y a su vez, encontrar “su particularidad”, ayudando así a construir su identidad.

La danza es, a su vez, un “discurso en acción”, y como tal tiene un sentido y una estructura. También lo es, la actividad pedagógica que puede construirse a su alrededor. Por ello, tiene un valor incalculable, ya que podemos acercar al niño, “jugando”, a una forma de expresión que le permite “contar” lo que pasa por y con su cuerpo.

Asimismo, nos permite crear un espacio de reconocimiento tanto de uno mismo entre pares como con Otros en general, lo que contribuye a la construcción de los lazos fundantes del proceso de socialización de toda persona.

<sup>1</sup> Monroy, M (2003). La danza como juego y el juego de la danza. *Revista Educación y Educadores*, Vol 6, pags. 159-168.



## *Las Canciones, la letra en movimiento*

La canción se nos presenta como una forma alternativa de narrar una historia. Es un discurso envuelto en una melodía que puede bailarse o no, pero que generalmente es más asequible a los niños por poner en juego elementos repetitivos que lo retrotraen a sus primeros momentos de vida.



Esta repetición, mayormente presente en toda canción infantil, hace que la misma se convierta en un recurso didáctico indispensable, para presentar a los niños, de manera fácil y divertida, determinados materiales o valores que queremos compartir.

Conjuga el valor pedagógico del cuento y la danza. Sumerge a los niños en un discurso de una manera sencilla y atractiva, permitiéndole ser creativos y espontáneos, estimulando sus habilidades sensoriales, aumentando su capacidad de comunicación y desarrollando procesos cognitivos casi “sin darnos cuenta”. Puede ser utilizada también, para fomentar el juego simbólico, generando un contexto más relajado, donde el niño suele sentirse más cómodo y expresarse con mayor fluidez.

Si bien sabemos la canción favorece la psicomotricidad, la coordinación auditiva, la memoria, la expresión oral y corporal, etc., no debemos olvidar que es el “encuentro con los Otros” y la necesidad de cada uno de encontrar su particularidad como sujeto, su identidad en el grupo, lo que opera como disparador de desarrollo de todos estos procesos y capacidades en los seres humanos. Por ello, tanto la canción como los cuentos, las danzas y otras expresiones artísticas, no son más que oportunidades que tenemos las personas, de encontrar “nuestro sentido”.

Pero si algo hay que destacar de la canción es suele trascender y perdurar “intacta” más tiempo que los demás discursos, que suelen teñirse con detalles que los hacen más contemporáneos. La canción, es esa que “cantaban los abuelos”, que “recuerdan los padres”, y que hoy les enseñamos a los niños en el colegio. Ello permite que cada persona que la “canta” se sienta “parte de la historia” y nos ofrece una increíble oportunidad para generar un lazo entre la casa, el colegio, la plaza, etc. Es una manera más de colaborar en el proceso de socialización de los niños pero también una forma de ser “escritores” de la historia de nuestra propia comunidad.





## *Finalizando para comenzar*

Para terminar, quisiera destacar que nuestra misión como maestros, es generar espacios que permitan a los niños establecer lazos con los Otros, para que, por medio del discurso, encuentren el sentido de su ser y de aquellos valores culturales que compartimos.

Por ello, creo firmemente que propuestas como la de “animar a la lectura” o el CD “Tota pedra fa...”, nos incitan para que busquemos los medios para generar entornos en los que los niños puedan “descubrir la vida” ya sea a través de la lectura, las narraciones orales, las canciones, las danzas o cualquier otra forma de expresión artística que sirvan a la comunicación entre los seres humanos.

“Animar la palabra” por medio del arte, será aquello que nos permitirá acompañar a los niños en su encuentro con ellos mismos, con sus cuerpos, sus deseos y sus emociones, así como con los Otros. El proyecto de Trencaclosques, así como este dossier, pretenden convertirse sólo en pequeños cascabeles tintineando en nuestra conciencia, para despertar una vez más, nuestra imaginación creativa y educadora y ayudarnos a generar “lugares comunes” donde el “encuentro con el Otro” sea posible a través del discurso artístico.

*Mara Socolovski*

Maestra y Psicóloga

### ***Bibliografía***

- BÉGAUDEAU, Francois (2007). Lo que he aprendido en la escuela. *Revista “Terre du Cien”*, 21. Francia.
- BETTELHEIM, B (2003). *Psicoanálisis de los Cuentos de Hada*. Barcelona: Crítica.
- LACADÊE-LABRO, Danièle (2007). Lo que he aprendido en la escuela. *Revista “Terre du Cien”*, 21. Francia.
- MONROY, M. (2003). La danza como juego, el juego como danza, *Revista Educación y Educadores*, Vol 6, Págs. 159-168.
- ORTÍN, B. y BALLESTER, T. (2007). *Cuentos que curan*. Barcelona: Oceano Ambar.
- WINNICOTT, D.W. (1995). *Realidad y juego*. Barcelona: Gedisa

## LES VOSTRES PROPOSTES

Fins aquí la nostra aportació...ara comença el vostre torn.

**La guia oberta** ens oferix un espai de intercomunicació on podem dialogar i sobretot proposar...

Obrim una fulla en blanc al nostre blog per a les vostres propostes.

[www.rodamonsteatre.com/bloc/?page\\_id=22](http://www.rodamonsteatre.com/bloc/?page_id=22)